

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSÉG;
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 8. Oktoberben 1788.

A' Fő Hadi Tanáts' jelentései.

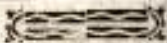
A' Fő-Hadi-Tanátsnak jelentéséről többet várunk, mind sem benne találatik; mert azon környül-állások, melyek a' *Khotzimiaknak* ki-költözésével és a' miéinknek bé-költözésével estenek; nintsenek-meg benne, sem pediglen a' *Novi* megvétele: hanem Zemlintől; Erdélyből; és a' Bánától; csak némely vízfza-húzódások jelentetnek; a' mint itt következik. (**) A' Zemlini Tábortól Sept. 24-dikén költ: Jól-lehet a' Belgrádi Törökök most alkalmasint tsendesen vífeljék-is magokat; mindazáltal

Generál *Gemingen*, hogy az ellenségnek minden lehető ki-ütéfekor jó kalap alatt találtafésék, a' maga Vezérsége alatt levő *Sergeket*, nevezetesen a' Hertzeg *Hohenlöe* keze alatt valókat, a' kik eddig *Szurin* és *Jakova* között állottak, *Zemlinbe* öfzve-húzta. Sept. 22-dikén *Belgrád* alól minden Török-hajók Néppel meg-rakva a' *Dunán* le-vitettek; kétség kívül a' *Bánáthban* lévő Törököknek segítségekre mentenek. — Erdélyből *Tallmátsról* Sept. 24-dikén költ: Azt hallván Generálm. *Stáder*, hogy edgy igen feles számból álló ellenség, a' *Volkáni* kapu-felől érkezőbe volna; és hogy egyfzis mind a' *Vas-kapunál* is bé-ütni szándékoznék; tehát a' maga eddig volt *Borbátvizi*-szállásáról 22-dikre virradó éjtizakán *Piskibe*, a' *Sztrigy-vize* mellé *Táborostól* le-költözött: de meg-tudván a' *Komendérozó* Generál *Fehris*, hogy Generál *Splényi* *Jajsi*-felől az Erdélyi *Sergeknek* segítségére érkezőbe volna, tehát mindjárt olyan rendeléseket tett, hogy a' Generál *Stáder* keze alatt lévők ugy meg-szaporittasának, hogy nem tsak meg-akadályoztafésák az ellenségnek bejebb jövetelét, hanem ismét *Hátszeg-vidékére* bé-nyomulván, ha a' környül-állás kívánja, az ellenséggel meg-is ütközhesenek.

A' *Bánátusi* *Tábortól* *Lugosról* Septemb. 25-dikén költ: A' mi *Fő Táborig*-szállásunk Sept. 24-dikén *Sakul* mellől ide *Lugosra* által-hozatott. — Ö Felsőge, az *Infinér* *Máyor* *Froon* *Urat*, a' Hertzeg *Köburg* bizonyosága-szerént *Khotzim* oslromában véghez vitt szorgalmatos jó maga vifeletéért *Obesilájdinántnak* tenni méltoztatott: nem külömben a' Hertzeg *Köburg* *Adjutántját*, a' *Löven* *Regementbéli* *Kapitány*

Fischert, Májortá és a' Sereg' edgyik szárnyának Adjutántjává: ugy hogy továbbra-is Hertzeg *Köburg* mellett maradjon. (**)

A' *Budai Ujság* - Levelekből e' követhetendöket olvassuk: *Pántsovában* Sept. 20-dikén elvéli 5-órakor dobosok által közönségesen ki-hirdettetett, hogy minden ember 1-óra alatt jobbatska portékáról rendelést tégyen, és a' szaladáshoz készüljön, mivel azután minden éleségre tartozó dolgoknak el-égetése végett, a' Városnak némely részei meg-fognak gyújtatni; a' mint hogy elvéli 8 órakor már mind azok lángba valának borulva: a' *Magazinumok*, minden lakosoknak telekjén találtató gabonával és szénával edgyütt, a' melyeket az előtt el-nem lehetett hordani, arra rendeltetett katonák által mind fel-gyujtattak; az ottan lévő katonaság *Oppova*-felé fel-nyomult. Ez az égetés és pusztulás minden szomszéd falukban-is a' szerént méne véghez egészen a' *Temes*-vizéig; minden-felé lehet vala a' föld-népének véres verejtékkal szerzett takarmányát gabonáját és honnyát lángba borulva szemlélni: azonban a' *Törökök* meg-érkeztenek; még azon 20-diknak éjszakáján elő jött egy ellenséges csoport a' *Pántsovai* Kontumázt házig, másod napon reggel pediglen *Pántsován* keresztül *Oppova*-felé fel-indult, ottan a' közel lévő ugy nevezett *Bortsa*-szigetében egy rész meg-telepedett, a' honnan naponként prédára és apróság tsatára egészen a' *Temesig* bé-jönek és minekutánna a' körülbelöl lévő üresen hagyott falukot rendre kóborolnák, az azokban talált prédával ismét visszafut-térnek.

Már *Leopoldova*-is, (a' mely a' Temesfen túll, egy mért-földnyire vagy on a' Tifzának Dunába szakadásához) el-égettetett, hogy az ellenség ottan magának se szállást se éleséget ne-találjon. — *Perlevarosra* egy Vafas Regemont, és két Osztály gyalogok rendeltettek; hogy a' kóborló és prédáló ellenséget a' Temesfen által *Nagy-Betskerék*-felé fel-ne botsás-sák. *Titulnál*-is hasonló rendelések tétettek. Ugy vélekedünk hogy a' *Pántsova* vidékén pusztító Törökök mind Belgrádból jöttek által; és tartunk tölle, hogy ha ezek Ujj-Palánkárol a' Nagy Vezérnek Sergeivel meg-szaporodnak, még nagyobb pusztítást fognak véghez vinni.

Há a' Törökök *Temesvár* alá találnak közelíteni, tehát az ujjonnan Feldmarschalságra emelt-tett Gróf *Pellegrini* fogja a' Várnak óltalmát kezéhez venni; *Aradra* feles hadi-tüzi-készület (*munition*) és éleség takarittatik. Generál *Aspermont* a' maga hivataljából és a' Tsászári K. szolgálatból el-botsá-tatott. — A' mi *Pántsovánál* álló Sajkánk Sept. 24-dikén Zemlinbe fel-vitettek; 25-dikben 3 még-terhelt ellenséges nagy hajók húzattak-fel *Pántsovárról* *Belgrádba*, a' melyeknek oda lett meg-érkezésekkor az örömnök jeléül; a' Várban két nagy ágyú lövélek estenek. Miolta a' Törököknek szabados hajókázások van-fel a' Dunán Belgrádig, azolta naponként érkeznek-meg oda hadi-tüzi-készülettel és éleséggel terhelt hajók. A' Zemliniek és a' körül-lévő Faluk ázután hogy 21-diken a' Bánátnak nagy része láng-ba borult, minden portékáikat szekerekre raktak;

és az el költözésre engedelmet kapván, igen sokan el-takarodtanak: még azon éleség-is, a' mely a' Zemlini magazinba bövséggel bé-rakatott vala, hájokon és szekereken onnan el-hordatott. Az *Oppovai* hid 25-dikben a' miéink által el-rontatott, oda Zemlinből egy Batall. Császárgyalogjai és egy osztály lovasok küldettek őrizetre. *Tservenkánál* a' lövő-ház el-rontatván, az ottan vólt Stutzofok Zemlinbe visszahivattak. — *Pétsről* Sept. 23-dikán írják, hogy onnan a' Dubitzánál el-fogott Törökök a' Szigeti Várba vitettek. Itten *Pétsen* 21-diken (a' mely napon Bánátban a' futás és az égés vólt) igen irtozatos égi-háboru vala, a' mely jég-efsövel és menykő-hullással dél-utáni 3-órától fogva esivéli 9 óráig tartott; megjegyzésre méltó az: hogy ezen a' vidéken a' sok régi Török Templomok és tornyok közüll, egynéhány esztendőktől fogva a' többi mind le-romlott, hanem még-kettő áll vala fenn, az egyik *Szigeten*, a' másik *Pétsen*, és ezt mind a' kettőt ezen a' napon meg-ütötte és le-rontotta a' menykő, még-pedig úgy, hogy a' közel-lévő épületekben vagy emberekben a' le-dőlésével semmi kárt nem tett. Ez tehát nevezetes benne, hogy a' mely napon a' Törökök a' *Lugosi* és *Pántsovai* vidéken tüzzel vassal pusztitának, azon napon történt ezen két tornyoknak az égi-tüz által lett romlása. — Török Grádiskáról igen hirtelenkedve költ vólt az a' hir, hogy B. *Laudon* által meg-vétegetett vólna, mert a' mint e' következendő, O-Grádiskából Sept. 23-dikán költ Levélből lehet látni, még ekkor annak *Ofstoma* el-sem kezdődött vala: „Itten Török Grá-

diskának ostromához nagy készület vagyon, a' Sántz kofarak, Sorompók, hidnak való fák, szálak, a' Török erdőkben szüntelen hordatnak, egy második hájókra készülendő hidnak részei oly készzen vagynak, hogy az első intésre öfzve-rakathatnak; a' mi az ágyukat és egyéb ostromhoz tartozó dolgokat illeti, azok *Novi Várának* meg-vétele után fognak ide hozatni a' szükséges szaporító Sereggel edgyütt. Már *Novinak* falai alkalmasint öfzve-lövöldöztettek, még is a' benne lévők ugy láttzik, el-tökéltették magokban; hogy inkább kö-falaiknak le-omlott halmában keressék sirjokat, mintsem magokat fel-adják: tsak ugyan jó reménységgel lehet iránta lenni, hogy *B. Laudon* nem sokára *Noviba* bé-költözik. Eddig a' Budai Ujság Levélből.

A' *Káránsebesről* menő Tábori útból Sept. 24-dikén költ: Az útban, nyakra főre szaladóknál egyebet nem találtunk, magának *Temesvárnak* külső Várofsából-is egész gazdák el-szaladtak, házokat és minden portékáikat pufztulásra hagyván. *Káránsebes* már el-égettetett, és a' Táborunk *Lugosnál* szállott-meg. Ezen egész lármát kezdték némely Török-jobbágy tolvajok, a' kik a' Bánátban szerénfzerte lappangottak, és a' kik közül már sokan elfogattak; a' lakókok pediglen a' lármát és a' hirt annyira nevelték, hogy edgy szúnyogból egy elefántot tsináltak, és e' szerént magok ijesztették-meg magokat. Mikor *Káránsebes* égne, akkor talált a' *Gyulai Sámuel* Regementje hátra húzódásában ottan el-jöni, és rész-szerént az ellenség rész-szerént a' tolvajok által, 3 köz-legényekkel edgyütt Hadnagy

Bajtsi is itten életét vesztette: ezen kívül 5 Tisztek megsebelítették, sok lovak, sátrók, réz-üstök, jutottak prédára, de a' Regiment pörtékáji bágálfája csak ugyan nagyobb részént megmaradott.

Egy *Lemberg*i Levélből még némely *Khotzim* Várának feladását megelőző környül-állásokot és a' Kapitulácziónak tikkelyeit látsuk. „Megszünvén a' mint tudva vagy on Sept. 16-dikán az ostrom alatt lévők és az ostromlók között való tsatázások, tüzelések, és minden ellenséges indulat; a' feladásnak fel-tételeiről kezdettek gondolkozni: erre nézve, a' Karaitzai Battéria eleibe 3 Sátorok húzatták-fel, edgy részünkről való, 1 Muzka, és 1 Török Sátorok; az elsőben vala Hertzeg *Kóburg* General *Sóltikoval* edgyütt, a' másodikban a' Fő-Tiszteknek gyűlése, a' 3-dikban a' Várból küldött Fő-Törököknek gyűlése. Sokan a' Várbéliek közül az Ujság látásnak kívánságából, olyan közel tödultak a' mi Sántzainkhoz, hogy azok eleibe lántzból egy linéát kellett húzni, és a' gyalogság közül ör-alókat kellett állítani, minden rendeletlenségnek eltávoztatására; sőt az ő Tiszteiknek bizonyos büntetésnek nemével kellett a' felettébb elé nyomulókat a' hátrább állásra kényszeríteni; ezen Várból ki-jött éhezett Nép, ki-nyújtott kezekkel efekedett az éledel után, és a' miéinktől nyújtott kenyeret igen mohon kapdosták, a' mely bizonyosága annak, hogy ők az éhség által kényszerítették a' Várnak feladására. 19-diknek estvéjén a' Kapitulácziónak tikkelyei Frantzia nyelven meg-iratván Hertzeg *Kóburg* General *Sóltikov*, és a' *Khotzimi* Basa neveikk.

meg-jegyeztettek, subscribáltattak, a' mi foglyaink és a' töllünk által szököttek vissza-adattak, szám-fzerént mintegy 200-an, kik között 11 ágyusok valának, a' kik szolgálatjokkal a' Várbélieket jól segítették, és a' miénkben sok kárt tettek vala. Nevezetes az, hogy *Khotzimban* az el-fogottak nagy betsületben tartattak, mint hűséges Vitéz katonák, a' kik magokat a' lehetőségig óltalmazták; de az által szökötteket motskolták, Uralkodójokhoz hiteleneknek mondották, és az ilyeneket keményen dolgoztatták. Minekelötte a' *Khotzimi* Basa a' Várat által adta volna, mindjárt a' tikkelyeknek meg-írása után maga Követjei által meg-nézte, hogy *Jafsi* valósággal el-vagyoné a' miénk által foglalva vagy még a' Törökök benne vagynak? Ezen Követek tsak ugyan a' miénktől kísértettek oda, és akármint találtak volna-is a' dolgot, már ekkor az ő Fő-embereik a' mi Táborunkban vóltanak kezésül, sőt már a' Várnak kapuin-is a' mi katonáink írásáltanak, és a' fel-adásról mind *Otzakov*-felé mind pedig ő Felségéhez a' Kurirok el-indíttattak vala, a' fel-adásnak tikkelyei pedig im e' következendők: — 1. A' *Khotzimi* két Basák egész tisztelességgel, fegyvereikkel, Zászlókkal, Musikával, és vezetékek lovaikkal költözhetnek ki a' Várból és a' Városból. — 2. A' lakókok feleségeikkel, gyermekeikkel fegyvereikkel és minden háziportékájokkal; kiknek költöztetésekre az edgyesült Táborból lovak és szekerek fognak rendeltetni. — 3. Minden Tisztek és Elöl-járók, nem külömben az egész Várban találató hadi-nép fegyverekkel, ki-

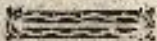

erészített Zászlókkal tisztefésséggel költöznek-ki; ezek portékáinak-is szekerek rendeltetnek. — 4. Bátorfésság-nak okáért, a' ki-költözöknek kísérefekre és fedezéfeke az edgyesült Táborból, egy kis Sereg rendeltetik; ezekkel edgyütt 3 szakasz útazás után a' költözökök egy nyugvó napot tartfsanak. — 5. Az el-költözéskor 16 - ezer és 357 léleke (vagy inkább telfsnek) 4. napra kenyér adatik, a' következő 4 napra liszt, és az ő lovaiknak 8 napra 3462 mérő zab. — 6. Az ő útazásokban se feleségeiket, se gyermekeiket, se semmi ő hozzájuk tartozó dolgot töllök el-venni senki ne batorokodjék, akár millyen jusfsa légyen-is hozzája. — 7. Az edgyezés meg-irásának napjától fogva 10 napig nekik a' Várban maradni meg-engedtetik, mely idő alatt az útazáshoz készülfhetnek, és az alatt marháikat, a' Vár és az edgyesült Tábor között lévd réten legeltethetik, de úgy, hogy azon Táborba ne-menjenek; egyfsersmind pediglen az ő kedvekért a' Városon kívül azon 10 napon közönséges Vásár Sokadalom tartatik. — 8. A' ki-költözésnek napján mindnyájan az elejebbe szabott úton edgyütt menjenek, és az edgyesült Táborbéliekkel öfszve ne-elegyedjenek. — 9. Ezen tzik-kelyeknek meg-iráfakor 7 Fő-emberek a' Várból, az edgyesült Táborba kezesül ki-küldettefsenek, kik az el-költözés napján ismét el-botsáttatnak. — 10. Mindjárt a' kezesek ki-jöveletekor a' Várban lévd foglyok és fszökevények ki-adafsanak, azokon kívül a' kik már önként a' *Mahumed* hitére állottanak. — 11. Az el-költözés előtt 3 nappal, a' készittendő *Laisrom*-szerént, minden hadi-tüzi-készületek,

letek, puska-por, a' Portának minden ágyui, fegyverei, a' frigyes tábor Komissáriusainak által adattalsanak. — 12. El-telvén a' tiz napok, a' frigyes Tábor a' vízi-kapun a' Várba bé-induljon; a' Khotzimiak pediglen, a' *Horonta*, *Konstántzinpolyi*, és *Benderi* nevezetű kapukon ki-menjenek. — 13. A' költözködők mindnyájon azon egy úton mennek a' Prúth-vizének bal-felől való partján egézflen *Bálta Mohilui*, és ha még ottan Török Sergeket nem találunk, tehát a' frigyes Táborbéliek őket tovább fogják kíséni; az első Török faluig. — 14. Arról való bizonyosságul, hogy a' költözködők az útazásban semmi rendéletlenséget nem tsinálnak, sem a' kísérők ellen nem támadnak; maradjanak más 7 *Khotzimi* Fő-emberek az edgyesült Tábornál kezessül, és ezek a' véghez vitt útazás után, a' frigyes Tábor költségén utánnok fognak küldetni. Költ Khotzim Vára alatt, a' Romai és a' Muszka Tsáfszári edgyesült frigyes Táborban Sept. 18 — 19-dikén 1788-ban. — Ezen tzikkelyek-szerént a' Várból ki-költözés Sept. 29-dikére való rendelve; a' Várban találatott 24-ezer lélek, kik között 10-ezer fegyver foghatók valának; találatott ottan 240-ágyuk, a' puska-pornak és egyéb hadi-tüzi-készületnek igen nagy bövségével edgyütt. A' Várba őrizetre ment-bé Obeszlájd. *Blánk*, az első Gárnizon Regimentből 1 osztállyal, még két Kompánia gyalogokkal és egy Osztály *Barkó* Húszárokkal. Ezen *Khotzim* Varának fel-adásáról még-lehet, hogy ezután még több 's más környül-állásokkal-is fogunk tudósittatni, és akkor az Erd. Olvasókkal azokat-is

közölni fogjuk. — A' *Jafsiból* jött tudósítások azt mutatják, hogy *Mufzka Vezér Románzovnak* és ugyan *Mufzka Generál Kamenskóinak* mintegy 80-ezerből álló Sereggel oda közelgetések adott alkalmatosságot arra, hogy *Generál Splényi* és más a' *Hertzeg Kóburg* keze alá tartozó *Sergek* az *Erdélyi szélléknek* őrizetére mehessenek; minthogy *Románzov*, nem tsak *Moldovát* fogja óltalmazni, hanem *Oláh-ország-felé* és a' *Duna-felé* alább nyomulván egyéb hasznot-is tehet; ez már valahára jó volna és most volna ideje, hogy valamit segélljen. A' *Tatár Khán* még most-is *Mohiló Reboindál* táborozik. *Mufzka Tengeri Vezér Naszszau* jó maga viseletéért a' maga *Tsászárnéjától*, *Moskauban* 3 ezer és 700 *Jobbágyokot* és ezen kívül a' *Szent György Vitézi Rendének* tsillagát vagy tziemerét kapta ajándéku-
 A' *Bozzai* és *Törtsvári* kapukot úgy tettzik, most nem háborgatja az ellenség; mivel azon tályékról semmi tudósítás nem szól: hanem egy *Szebeni Levél* *Sept. 22-dikéről* azt mondja, hogy a' *Veres-toronyi* kapunál még *Septembernek 13-dikán* szándékoztak a' *Törökök* a' mi *Kinéni Táborunkra* rá-tsapni; kiknek ellenekben részünkről-is mindjárt rendelések tettek: az *Orosz Regementnek* 3-dik *Batalionja*, mely egy ágyuval *Boitzándál* vala, *Portsefhez* és *Riuvadulujhoz*, és ugyan más *Osztály*, *Májor Diotalevi* keze alatt a' *Kontumátzhoz* rendeltettek; a' mi *Táborunk* *Sátorait* fel-fzedvén *Boitzára* költözött; a' *Tallmátsi szállásról* 2 tüzg *Húszárok* és ugyan annyi *Dragonyosok* *Kinéni-felé* indittattak. 14-diken reggel el-érkezvén az ellenség, a' tsata el-kez-
 dö-

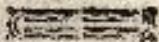
dödött, fokáig kétszemes volt a' ki-menetel, míg utóljára a' miénk, a' feles számtól el-nyomatván, a' *Kinéni* ágyuink fedezése alá hátráltak: némely vakmerőbb Törökök szintén *Kinénig* kergették a' miünket, de mihelyt egy Tisztjek, és még 3-man közüllök a' mi ágyuink által el-estenek, a' többi visszafordult, és egész *Sergestől* ugymint 600 Török és 1100 *Arnótok Kornét*-felé el-takarodtanak. Ezen tsatában a' *Gyulai* Regementjebéli Kapitány *Nefzméri* meg-febesített. Ugy hallatik, hogy *Septembernek* 18-dikán 3 ágyukot vittnek-fel egy hegyre, hogy onnan a' mi Taborunkot lövöldözhesék.

Szászvárosról *Septembernek* 25-dikén költ Levél.

„A' mi Sergeink magokat *Hátszeg*-vidékéről ide *Szászvárosra* fel-húzták. — Innen a' körül-fekvő falukból a' Nép mind el-fzaladott, sőt *Szászvárosról*-is sokan a' *Maroson* által-költözöttek, *Cicero* legyen a' ki a' föld-népének rémülését le-irhatja: az ide által szökött *Boérok* takarodnak fellyebb *Kolosvár*-felé, tsak ugyan most a' mi Népünk egy kis vizsgálást vett, mert *Generál Splényinek* *Erdélybe* meg-érkezése után a' *Vas-kapu*-felé-is segítő *Sergek* indítottak, és így a' mi *Sergünk* ismét *Hátszeg*-felé bé-nyomul. *Grál Pfeffernorn* beteg *Med yesre* vitette magát, reménlvén hogy ott jobban meg-gyógyul, *Szebenből* a' Magyar *Uraságok* közül sokan el-költöztek; a' *Grál-Comandó* *Kasája* *Károlyvárra*, a' *Guberniumé* pedig *Kolosvárra* által-vitettnek.

Tsernovitz 19-dik *Sept.* — Feletőbb vigyáztán reája, hogy e' különben hadi-történetekből eredő ujj-ha — ságokkal kellete felett-is termékeny esztendő

dő érdemes Hazámfiára Sz. S. *Ujság-író* helyet ezt ragasztva *Igazság-író*, várakozám mind ez ideig Tudósításfommal, a' midön tökéletes Kút-főből irhatom. 30-dik Augusztusi véve Obestlájdinánt *Képiró* ezen parantsolatját Gen. Feldmarfallájdinánt *Splényi* Urnak, hogy *Herlotól* azon 1 osztály *Erdödi*, 1 osztály *Székely* Húzárokkal; és 4 Kompánia mind Magyarokból álló, 1 Garnizon Regiment-béli gyalogsággal *Jafsi*-felé indulna, ki-is útjában *Belses* nevű helységnél az ellenségre találván, azzal véres ütközetben elegyedék, kinek egy idő múlva segittségére érkezék a' *Székely* Húzárok Obestlájdinántja Gróf *Nemes* 1 Divízió Székelységgel, és 1 Divízió *Erdödi* Húzárokkal, ki, midön egy helyről az ellenségnek szemmel bé-nem fogható fokaságát megtekintette, parantsolá hogy a' hegy-mellől mind apró osztályonként jönnének-fel a' Vitéz Magyarok, kik azzonnal rettenetes kiáltozással rohanván az ellenségre, bámulásra méltó vitézséggel vívelték magokat, az ezen ütközetet le-író Hístória-is fő-képpen dítséri Obestlájdinánt *Képirót*, Gróf *Nemes* Obestlájdinánt, Kapitány *Kolmant*, Fő-Hádnagy *Szabót*, All-Hádnagy *Galogyai* Urakat, az *Erdödi* Regimentből; Kapitány *Vajná*t és *Gányit*, a' *Székely* Húzárs Regimentből, és a' Stabsz-Infánteria Májorát *De Velt* Urat, kikről azt írja, hogy nem mint emberek hanem mint szentelt Vitézek vívelték magokat, ide számlálja Májor *Barát*-is kinek köpenyegén 18 jukat fúra az ellenségnek gollyóbisza. — Az ellenségnek száma állott 4000 Törökökből 3000 Tatórokból, és 150 Jantsárokból, *Ibrahim* Basának

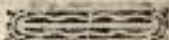
Vezérsége alatt, kik 2 ágyuknak, 1 Zászlónak, 114 holtaknak, 200 Tó-vizben fúlladtaknak, és 27 raboknak magok után való hagyásával nem tsak a' viadalnak helyjét, hanem még *Jassi* Várofsát-is egészfen el-hagyák, és mintegy 500 sebeseiket magokkal el-húrtzolák; az honnan már most 12 mért-földnyinél távollabb nyugofszák-ki magokat: a' mi kárunk áll: az *Erdődiből* 4 holtakból, 1 *Székely* Káplárból, és 2 köz-emberből a' *Stabs-Infanteristák* között 10-en holtanak-meg. Sebet kaptanak 30-an, ezen-kivül Hadnagy *Mátetsek*-is a' Székelyektől vállba lövetett.

Khotzimnál, a' Tábor és a' Város között veretnek-fel 3 Sátorok, edgyikben *Hertzeg Kóburg*, a' másikban Gróf *Soltikov*, az harmadikban maga a' *Baja* jelennek-meg naponként a' Város fel-adása iránt való tractára, közönségesen azt befzéli a' kik ezen Sátorokhoz közel jártanak, hogy a' Törökök magokat minden órán fel-fognák adni, de olly módon hogy az *Asiaiaknak* szabad haza-menettel, a' *Rája*-bélieknek pedig békefséges meg-maradás engedtetnék.

P. S. Bé-vegezvén 10 óraker éjlszakán Leveletem, nyúgodalomra botsátkozám, hát reggel 4-óra tájban egyszersmind 3 Posta fel-lármazván álmamból trombitáló kürtjének hangja által, azonnal nagy zúdulás esék a' Posta-háznál melly szomszédom, felkelvén által menék, 's ottan találám Kapitány *Fischert*, a' *Hertzeg Kóburg* Adjutántját, és ezen állapotban Kurirját ő Felségéhez, ki-is *Khotzim* Városának Sept. 19-dikén dél-tájban lett önként való fel-

fel-adásának, hírét vízi nagy siettséggel a Monár-
kha eleiben, hólnap magam-is ki-megyek látni e'
Vároft. — — *Juvát ire* — — *Desertosque videre lo-*
cos, urbemque relictam.

A' *Zemlinnél* Sept. 9-dikén esett tsatáról, a' mel-
lyet már ez előtt le-irtunk, még ezen rendes törté-
netet jegyezzük-meg: midőn a' Hertzeg *Valdektől*
vezettetett lovaságunkkal a' bokrokból 600 Spáhi-
fok szembe közelgetnének, a' közöttök való réten
3 lovak legelnek vala; az Ulánerek akarák ezen lo-
vakot fel-fogni, de a' Spáhifoknak-is kedvek eresz-
kedék azoknak el-hajtásához: e' felett mind két rész-
ről kardra kapának, és mindenik-félnek több több
segittsége érkezék; végre az egész Ofztály Ulánert-is
a' Spáhifok hátra kezdék nyomni. Az alatt a' *Tos-*
kána Jofef Dragonyosok segittsége érkezvén, a' via;
dal ismét meg-ujjittaték; de még számofabban jö-
vén a' bokrokból a' nyugudt Spáhifok, ekkor-is a'
micinknek hátrálni kellett: melyet látván a' *Vurm-*
zer Húszár Kapit. Fogl, (a' ki Májor Báró *Révának*
betegségében, Divísióját vezérli vala) mingyárt Ge-
nerál Báró *Lilientől* az Ulánereknek segittségekre ké-
redzék. Mihelyt ezt meg-nyerte, leg-ottan a' keze
alatt lévő Ofztályal 1800 lépésnyi földön villám
módjára keresztül nyargalván, a' Spáhifoknak bal-
szárnyára tsapott, és azokat úgy meg-nyomta, hogy
halottjaikat sem érkeztek fel-szedni, hanem 83-mat
halva ott hagyván, a' *Száva* partjáig szaladtanak.
A' *Vurmzer Húszárok* közül estenek-el 1 Káplár,
köz-legény, és 30 lovak: sebet kapott pediglen
o köz-legény. Mindnyájon a' Generáljaink és több

Sergeink, a' kik ezen tsatát végig nézték, ezen *Vurmzer* Húzárokot nagyon ditsérik, hogy a' rá-
 ütésben bátron, a' viadalban egymásra vigyázva,
 a' kergetésben ferényen; de nem hirtelenkedve és
 nem el-szélledve, a' vizliza-jövetelben pediglen tsen-
 desen viselték magokat. Kapit: *Foglon* kívül ditsé-
 retet érdemlettek ezek: *Botskovszki* Kapit. B. *Vi-*
torf és *Pachman* Fő-Hadnagyok, B. *Berg* és *Ber-*
tsényi All-Hadnagyok: Stráfamester *Barkovits*, és
 egy *Balog* nevü köz-legény; a' ki egy Török *Agdt*
 vágott-le. *Pachman* és *Bertsényi* itten gyógyulható
 sebeket kaptak. Ekkor a' Török gyalogság ugy
 meg-haragudott a' Spahisoknak rozlíz magok visé-
 letéért; hogy egynéhányat közüllök magok föbe lö-
 völdöztek.

Hertzeg *Liktenstáin* a' maga nyavallváiból an-
 nyira kezdett jobban lenni, hogy már életéhez tel-
 lyes reménységünk vágyon. — A' Fia-is jőa vizliza
 Romából. — Hertzeg *Ponyátovszki* pedig már ujra
 az ellenség előtt áll a' Tábornál. — A' héten 400
 Rátzok érkeztenek Bétsbe a' Bánátból; kiknek hon-
 nyok Pogány kézre jutott. — Azt irják némely Le-
 velekben, hogy mióltától fogva az ellenség a' Bá-
 nátnban vágyon, az-olta II-dik *Josefnek* még tsak a'
 köntöfse se vólt le-vetkezve magáról, olly nagy izo-
 galmatofságok között tölti napjait és éjtszakáit.